

PODSUMOWANIE

**STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO PLANU URZADZENIA LASU
NADLEŚNICTWA Głęboki Bród**

1.01.2012 – 31.12.2021

19 stycznia 2012 rok

Spis treści

1. Uzasadnienie wyboru przyjętego projektu Planu Urządzenia Lasu – str.2
2. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie właściwych organów (art. 57 i 58 Ustawy o udostępnianiu) - str. 7
3. Udział społeczeństwa w opracowaniu projektu Planu Urządzenia Lasu - uzasadnienie zgodnie z art. 42 ust. 2 Ustawy o udostępnianiu - str. 11
4. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeśli zostało przeprowadzone - - str. 14
5. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu - - str. 14
6. Załączniki

Nr 1. Opinia projektu planu u.l. wydana przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Nr 2. Opinia projektu planu u.l. wydana przez RDOŚ

Nr 3. Opinie Zespołu ds. nadzoru autorskiego – szt.3

Ad. 1 Uzasadnienie wyboru przyjętego projektu Planu Urządzenia Lasu (PUL)

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r.w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, zm.:Dz.U.2008.227.1505), w szczególności Art. 55,ust. 3, który określa zakres podsumowania.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwana dalej ustawą o udostępnianiu informacji o

PODSUMOWANIE

**STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO PLANU URZADZENIA LASU
NADLEŚNICTWA Głęboki Bród**

1.01.2012 – 31.12.2021

19 stycznia 2012 rok

- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną,
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000,
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody,
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000,
- projekt - instrukcji urządzania lasu z 2010 r.,
- zasadach hodowli lasu z 2002 r.,
- instrukcji ochrony lasu z 2004 r.,
- instrukcji ochrony przeciwpożarowej z 1996 r.,
- wytycznych z Komisji Założeń Planu , Narady Techniczno Gospodarczej.

Projekt planu urządzenia lasu Nadleśnictwa został opracowany zgodnie z Zarządzeniem nr 14 Dyrektora Generalnego LP z dnia 18 marca 2010 roku oraz Zarządzeniem nr 12 Dyrektora Generalnego LP z dnia 9 lutego 2009r.

Umowa Nr 2710-4/2010 zlecająca wykonanie projektu planu urządzenia lasu została zawarta w dniu 31 .05. 2010 r. Termin realizacji zamówienia został określony na dzień 10.12.2011 r.

Celem planowania urządzeniowego było opracowanie projektu planu urządzenia lasu zgodnie z wymogami przepisów prawa oraz wymogami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, z odpowiednim uwzględnieniem oczekiwań społecznych w sprawie ochrony środowiska i racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody. W planie założono określenie celów długo- i średniookresowych hodowlanych i technicznych, umożliwiających formułowanie celów doraźnych w poszczególnych drzewostanach.

Określenie celów polegało m.in. na:

- inwentaryzacji i ocenie stanu lasu, w tym siedlisk i drzewostanów,
- skutecznej ochronie cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych

środowisku, (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227) wprowadziła obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, rozumianej jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie (...) leśnictwa (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, lub planów „których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000” [Art. 46 ww. Ustawy].

Sporządzenie Prognozy, jako elementu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest dążeniem do ustalenia, czy i w jaki sposób zapisy projektu planu u.l. mogą naruszać wymogi Dyrektywy Szkodowej, która została przetransponowana Ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Przy określaniu zadań gospodarczych kierowano się przepisami zawartymi w:

- ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach, (z późn. zm.),
- ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (z późn. zm.),
- ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (z późn. zm.),
- ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (z późn. zm.),
- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska” (z późn. zm.),
- rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej,
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu,
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną,
- rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną,

oraz obiektów nie objętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej,

- zebraniu informacji do programu ochrony przyrody, w tym dotyczących ochrony obszaru Natura 2000,
- preferowaniu naturalnego procesu odnawiania lasu, a także jak najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach.
- wykonywaniu zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- rozpoznaniu podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczących gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska,
- przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania realizacji planu urządzenia lasu na środowisko wraz z opracowaniem wymaganej prognozy,
- rozpoznaniu ekonomicznych warunków gospodarki leśnej oraz określeniu spodziewanych efektów ekonomicznych tej gospodarki w urządzonym nadleśnictwie,
- ustaleniu etatów cięć głównego użytkowania lasu (rębego oraz przedrębego),
- ustaleniu zadań gospodarczych z zakresu odnowienia i pielęgnowania lasu,

Przy tworzeniu projektu PUL na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi.

Pierwszym etapem wariantowania były ustalenia wypracowane podczas Komisji Założeń Planu w dniu 28.12.2009r., zwołanej w celu wypracowania wytycznych do sporządzenia projektu planu oraz Programu Ochrony Przyrody. Określono zasady prowadzenia terenowych prac urządzeniowych.

Najważniejszymi ustaleniami były:

- podział na gospodarstwa, a także przyjęte cele gospodarowania (z uwzględnieniem możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych);
- przyjęcie przeciętnych wieków rębności dla głównych gatunków drzew, wyznaczające przeciętny wiek osiągnięcia celu gospodarowania;

- przyjęcie sposobów zagospodarowania (określonych rodzajów rębni), typów drzewostanów (TD) oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw dla poszczególnych typów siedliskowych lasu;
- przyjęcie okresów odnowienia dla poszczególnych gospodarstw,
- przyjęcie metod ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunku.

Ustalenia zapadły w procesie dyskusji, zostały zapisane w protokole z KZP, który został poddany konsultacjom społecznym.

Kolejnym etapem, na którym rozważano różne warianty, było sporządzenie wykazu projektowanych cięć rębnych wraz z mapą przeglądową cięć.

Przy określaniu lokalizacji planowanych cięć rębnych przestrzegano:

- - wymogów ładu czasowego i przestrzennego,
- - ograniczeń i nakazów prawnych wynikających z pełnionych funkcji,
- - zasad i wytycznych zawartych w aktach normalizacji wewnętrznej w Lasach Państwowych (np. odnośnie szerokości zrębów, nawrotów cięć, długości okresów odnowienia, itp.);
- wytycznych z KZP.

Optymalne rozplanowanie cięć, regulowane etatem użytkowania głównego, jest pochodną potrzeb wynikających z cięć odnowieniowych i pielęgnacyjnych i ma zapewnić ciągłość produkcji.

Wariantowanie projektu PUL pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało podczas opracowywania programu ochrony przyrody. W dokumencie tym zamieszczono zalecenia modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej w stosunku do obiektów objętych ochroną, przedstawiono metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków, jak również podano zalecenia mające na celu ochronę siedlisk przyrodniczych. W programie ochrony przyrody wskazania w stosunku do siedlisk i gatunków chronionych zostały przyjęte wg ustaleń z KZP.

Najważniejsze ustalenia tego dokumentu, odnoszące się bezpośrednio do projektu PUL, dotyczyły zmiany TD, orientacyjnych składów gatunkowych upraw oraz sposobów ochrony dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych. Podczas opracowywania Prognozy wskazano elementy, które powinny ulec modyfikacji. Są to: dostosowanie TD do siedlisk przyrodniczych oraz sposoby ochrony stanowisk gatunków chronionych.

oraz obiektów nie objętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej,

- zebraniu informacji do programu ochrony przyrody, w tym dotyczących ochrony obszaru Natura 2000,
- preferowaniu naturalnego procesu odnawiania lasu, a także jak najpełniejszego wykorzystywania procesów zachodzących w ekosystemach.
- wykonywaniu zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu,
- rozpoznaniu podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczących gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska,
- przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania realizacji planu urządzenia lasu na środowisko wraz z opracowaniem wymaganej prognozy,
- rozpoznaniu ekonomicznych warunków gospodarki leśnej oraz określeniu spodziewanych efektów ekonomicznych tej gospodarki w zarządzanym nadleśnictwie,
- ustaleniu etatów cięć głównego użytkowania lasu (rębego oraz przedrębego),
- ustaleniu zadań gospodarczych z zakresu odnowienia i pielęgnowania lasu,

Przy tworzeniu projektu PUL na każdym etapie rozważano stosowanie różnych wariantów alternatywnych, aby zapewnić realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, instrukcjami i wytycznymi.

Pierwszym etapem wariantowania były ustalenia wypracowane podczas Komisji Założeń Planu w dniu 28.12.2009r., zwołanej w celu wypracowania wytycznych do sporządzenia projektu planu oraz Programu Ochrony Przyrody. Określono zasady prowadzenia terenowych prac urzędniowych.

Najważniejszymi ustaleniami były:

- podział na gospodarstwa, a także przyjęte cele gospodarowania (z uwzględnieniem możliwości produkcyjnych siedlisk leśnych);
- przyjęcie przeciętnych wieków rębności dla głównych gatunków drzew, wyznaczające przeciętny wiek osiągnięcia celu gospodarowania;

Analizę rozwiązań alternatywnych i wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne - na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu planu odbywał się podczas komisji założeń planu i narady techniczno gospodarczej, szkoleń i spotkań z zakresu specyfiki prac urządzania lasu i prowadzenia cięć hodowlanych i ochronnych w których brali udział również przedstawiciele społeczeństwa i środowisk ekologicznych.

W związku z powyższym, należy stwierdzić, że przedstawiona wersja Planu zawiera optymalne, możliwe do zastosowania rozwiązania.

Ad. 2 Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie właściwych organów (art. 57 i 58 Ustawy o udostępnianiu ...)

Plan urządzania lasu Nadleśnictwa nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 45, poz. 435 ze zmianami), trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzania lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

W Nadleśnictwie głównym celem projektu PUL jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi przezeń funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany przez ustalone cele szczegółowe.

Celem ochrony w obszarach Natura 2000 (PLB 200002 Puszcza Augustowska, PLH 200004 Ostoja Wigierska, PLH 200005 Ostoja Augustowska, PLH 200007 Ostoja Sejneńska) jest zachowanie we właściwym stanie ochrony siedlisk przyrodniczych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt i roślin.

Zapisy nie zawierają zaleceń, których realizacja może znacząco negatywnie wpłynąć na środowisko lub obszary chronione. Jednakże niektóre działania, mogą spowodować nieznaczne krótkoterminowe oddziaływania na wybrane elementy środowiska.

Zestawienie sposobów ograniczania negatywnych oddziaływań zabiegów na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego

Lp.	Obszar negatywnego wpływu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Ograniczenie negatywnego działania
1	Stanowiska chronionych gatunków roślin	Możliwe w efekcie przypadkowego zniszczenia stanowiska podczas prowadzenia prac leśnych, szczególnie istotne w przypadku gatunków znanych z pojedynczych stanowisk na terenie nadleśnictwa. Możliwe również zniszczenie siedliska podczas cięć rębnych i odnowienia	W przypadku znanych stanowisk - ochrona przed przypadkowym zniszczeniem poprzez nadzór przez służbę leśną. W przypadku niektórych gatunków zapisano konieczność pozostawienia wokół stanowiska strefy nieużytkowanej (kępy) a także konieczność wykonania zabiegów w okresie zimowym
2	Stanowiska lęgowe ptaków drapieżnych i głuszca (ptaków rzadkich, objętych ochroną strefową)	Płoszenie ptaków w okresie lęgowym	Brak planowanych zabiegów w strefach ochrony całorocznej, przestrzeganie okresów dla strefy ochrony okresowej
3	Zachowanie odpowiednich siedlisk dla gatunków ptaków drapieżnych	Ubytek starych drzew	Zapis o konieczności pozostawiania pojedynczych starych drzew, fragmentów starodrzewi o pow. co najmniej 5% użytkowanego wydzielenia, pozostawiania fragmentów lasów nie objętych gospodarowaniem
4	Pozostałe gatunki ptaków leśnych	Zanik siedlisk i miejsc lęgowych	Pozostawianie odpowiedniej liczby starych drzew w drzewostanach, pozostawianie gatunków o miękkim drewnie (osika), wywieszanie budek lęgowych w młodszych klasach wieku
5	Różnorodność biologiczna	Zmniejszenie różnorodności genetycznej drzewostanów	Pozostawianie podczas cięć pielęgnacyjnych drzew o nietypowych kształtach i cechach wzrostowych, wspieranie odnowienia naturalnego

Analizę rozwiązań alternatywnych i wybór najkorzystniejszego wariantu przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne - na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów projektu planu odbywał się podczas komisji założeń planu i narady techniczno gospodarczej, szkoleń i spotkań z zakresu specyfiki prac urządzania lasu i prowadzenia cięć hodowlanych i ochronnych w których brali udział również przedstawiciele społeczeństwa i środowisk ekologicznych.

W związku z powyższym, należy stwierdzić, że przedstawiona wersja Planu zawiera optymalne, możliwe do zastosowania rozwiązania.

Ad. 2 Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie właściwych organów (art. 57 i 58 Ustawy o udostępnianiu ...)

Plan urządzania lasu Nadleśnictwa nie zawiera projektów przedsięwzięć stanowiących zamierzenia inwestycyjne. Zgodnie z zapisem art. 7 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r., Nr 45, poz. 435 ze zmianami), trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzania lasu, z uwzględnieniem ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

W Nadleśnictwie głównym celem projektu PUL jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi przezeń funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany przez ustalone cele szczegółowe.

Celem ochrony w obszarach Natura 2000 (PLB 200002 Puszcza Augustowska, PLH 200004 Ostoja Wigierska, PLH 200005 Ostoja Augustowska, PLH 200007 Ostoja Sejneńska) jest zachowanie we właściwym stanie ochrony siedlisk przyrodniczych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt i roślin.

Zapisy nie zawierają zaleceń, których realizacja może znacząco negatywnie wpłynąć na środowisko lub obszary chronione. Jednakże niektóre działania, mogą spowodować nieznaczne krótkoterminowe oddziaływania na wybrane elementy środowiska.

Lp.	Obszar negatywnego wpływu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Ograniczenie negatywnego działania
		Zmniejszenie różnorodności gatunkowej	Ochrona znanych stanowisk gatunków chronionych przed zniszczeniem, ochrona ich siedlisk nie jest zagrożona w efekcie realizacji <i>Planu</i>
		Zmniejszenie różnorodności siedlisk	Wskazano na potrzebę wprowadzania gatunków zgodnych z siedliskiem
6	Powierzchnia ziemi	W przypadku zniekształcenia pokrywy glebowej w trakcie prac leśnych ciężkim sprzętem	Wykorzystywanie szlaków zrywkowych oraz w miarę możliwości jak najczęstsze stosowanie zimowego pozyskania - jeżeli nie zagrazi to uwarunkowaniom ekonomicznym
7	Krajobraz	Zniekształcenie fizjonomii krajobrazu poprzez niewłaściwe kształtowanie środowiska leśnego	Pozostawianie pasów drzewostanu nieużytkowanych rębnie na granicy lasu z terenem otwartym
8	Zasoby naturalne	W przypadku zaplanowania użytkowania znacząco naruszającego trwałość zasobów	Określanie odpowiednich etatów cięć, nie przekraczanie użytkowania bieżącego przyrostu drzewostanów w ramach nadleśnictwa
9	Siedliska przyrodnicze	Planowanie nieodpowiednich składów gatunkowych na uprawach	Dostosowanie składów gatunkowych upraw i typów drzewostanów do warunków siedliskowych a w przypadku siedlisk cennych (z Załącznika I DS.) ustalenie składów zgodnych z naturalnymi składami drzewostanu na danym siedlisku
		Użytkowanie jednocześnie zbyt dużej powierzchni siedlisk nieodpowiednimi sposobami	Sporządzanie planu cięć i zabiegów pielęgnacyjnych pod kątem potrzeb hodowlanych drzewostanów z uwzględnieniem sposobów planowania zapewniających nie pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych. Dostosowanie rodzajów i form rębni do potrzeb konkretnych drzewostanów oraz siedlisk przyrodniczych

Lp.	Obszar negatywnego wpływu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Ograniczenie negatywnego działania
		Użytkowanie siedlisk, które nie zostały zinwentaryzowane	Wykonanie pełnej inwentaryzacji siedlisk z Załącznika I DS, rozważenie czasowego wstrzymania wykonania zabiegów TW i TP na siedliskach Bb, BMb i LMb do czasu uzyskania wyników z inwentaryzacji siedlisk

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku (pismo Znak: ZZ:7014-10/09 z dnia 29.05.2009r.) wystąpiła z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) oraz do Wojewódzkiego Państwowego Inspektora Sanitarnego (PWIS) o ustalenie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu Nadleśnictwa. Uzgodnienie nr 43/NZ/2009 z PWIS otrzymaliśmy z dnia 03.06.2009r., a z RDOŚ –(postanowienie z dnia 15.06.2009r.)

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku wystąpiła pismem (Znak: ZZ 7014 – 5/11 z dnia 25.11.2011r.) o zaopiniowanie projektu planu u.l. nadleśnictwa wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do RDOŚ i PWIS

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pozytywnie zaopiniował projekt planu urządzenia lasu (opinia nr 955/NZ/2011 z dnia 01.12. 2011r.) .

Opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 22.12.2011 r. jest pozytywna, ale zawiera uwagi:

1. W ostoi głuszca (strefie ochrony) zlokalizowanej w oddz. 557, 558, 559, 560, 596, 597, 599 należy dążyć do usunięcia drugiego piętra świerkowego drzewostanu w celu odtworzenia potencjalnych siedlisk głuszca. Planowane do wykonania rębnie nie mogą przekraczać więcej niż 1 ha (jena działka zrębowa).
2. Wprowadzić korekty w punkcie 4 i 5 Prognozy w zakresie informacji dotyczących przedmiotów ochrony, zwłaszcza siedliskach przyrodniczych nieleśnych.
3. Korekta w pow. lasów stanowiących ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej (strefa ochrony okresowej głuszca).

Lp.	Obszar negatywnego wpływu	Możliwe negatywne oddziaływanie	Ograniczenie negatywnego działania
		Zmniejszenie różnorodności gatunkowej	Ochrona znanych stanowisk gatunków chronionych przed zniszczeniem, ochrona ich siedlisk nie jest zagrożona w efekcie realizacji <i>Planu</i>
		Zmniejszenie różnorodności siedlisk	Wskazano na potrzebę wprowadzania gatunków zgodnych z siedliskiem
6	Powierzchnia ziemi	W przypadku zniekształcenia pokrywy glebowej w trakcie prac leśnych ciężkim sprzętem	Wykorzystywanie szlaków zrywkowych oraz w miarę możliwości jak najczęstsze stosowanie zimowego pozyskania - jeżeli nie zagrazi to uwarunkowaniom ekonomicznym
7	Krajobraz	Zniekształcenie fizjonomii krajobrazu poprzez niewłaściwe kształtowanie środowiska leśnego	Pozostawianie pasów drzewostanu nieużytkowanych rębnie na granicy lasu z terenem otwartym
8	Zasoby naturalne	W przypadku zaplanowania użytkowania znacząco naruszającego trwałość zasobów	Określanie odpowiednich etatów cięć, nie przekraczanie użytkowania bieżącego przyrostu drzewostanów w ramach nadleśnictwa
9	Siedliska przyrodnicze	Planowanie nieodpowiednich składów gatunkowych na uprawach	Dostosowanie składów gatunkowych upraw i typów drzewostanów do warunków siedliskowych a w przypadku siedlisk cennych (z Załącznika I DS.) ustalenie składów zgodnych z naturalnymi składami drzewostanu na danym siedlisku
		Użytkowanie jednocześnie zbyt dużej powierzchni siedlisk nieodpowiednimi sposobami	Sporządzanie planu cięć i zabiegów pielęgnacyjnych pod kątem potrzeb hodowlanych drzewostanów z uwzględnieniem sposobów planowania zapewniających nie pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych. Dostosowanie rodzajów i form rębni do potrzeb konkretnych drzewostanów oraz siedlisk przyrodniczych

Stanowisko Dyrektora RDLP

Ad. 1. Działki zrębowe zostały zaprojektowane w drzewostanach rębnych i przeszlorębnych w 4 poddziałach, łącznie 5 działek na ogólnej pow. 13,59 ha. Zręby zaplanowano na obrzeżach strefy ochrony okresowej. Powierzchnia i rodzaj rębni wynikają z aktualnie obowiązujących zasad cięć odnowieniowych.

Planowanie i wykonywanie cięć należy wykonywać w porozumieniu z RDOŚ .

Ad. 2. Wykonawca uzupełnił informację dotyczącą przedmiotów ochrony w rozdziale 4 i 5 Prognozy.

Ad. 3. Wykonawca dokonał korekty w powierzchni lasów stanowiących ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej (strefa ochrony okresowej).

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko .....” , jak również pozytywną opinię w obu dokumentach, wyrażoną przez właściwe organy można stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu Nadleśnictwa i ustalenia te nie naruszają celów ochronnych i integralności obszarów Natura 2000.

Ad. 3 Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad projektem planu u.l. Nadleśnictwa odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

1) Aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony oraz uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia projektu planu u.l. wraz z programem ochrony przyrody, oraz wypracowania wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu – Komisja Założeń Planu (KZP)

2) specyfiki prac urządzeniowych i planowanie hodowli – ochronne w drzewostanach Puszczy Augustowskiej – narada robocza

3) wykonania projektu planu u.l. z udziałem Zespołu ds. nadzoru autorskiego nad sporządzeniem projektu planu urządzenia lasu.

4) opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy – Narada Techniczno – Gospodarcza (NTG)

5) projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody oraz Prognozą - (Komisja Projektu Planu (KPP)).

Proces opracowania projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa wykonano na podstawie Zarządzenia nr 14 Dyrektora Generalnego LP z dnia 18 marca 2010 roku oraz Zarządzenia nr 12 Dyrektora Generalnego LP z dnia 9 lutego 2009r.

Wniosek o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu – pisma RDLP w Białymstoku nr ZZ-7014-10/09 z dnia 29.05.2009 r. do RDOŚ oraz PWIS

odpowiedź:

- RDOŚ **dokonał uzgodnienia** – pismo: RDOŚ-20-WPN-6638-129-1/09/gp z dnia 15.06.2009 r.
- PWIS **dokonał uzgodnienia** (Uzgodnienie nr 43/NZ?2009) – pismo:NZ.4151/80/09 z dnia 03.06.2009 r.

Ad. 1) Komisja Założeń Planu (KZP) odbyła się 28 grudnia 2009r. W obradach KZP uczestniczyli przedstawiciele instytucji i organizacji zainteresowanych gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach Nadleśnictwa zgodnie z Zarządzeniem nr 12 Dyrektora Generalnego LP z dnia 9 lutego 2009r. Protokół założeń poddany był konsultacjom społecznym (BIP RDLP – dn. 29.01.2010r., prasa lokalna – Gazeta Współczesna – dn. 12.05. 2010r.)

Prace taksacyjne zostały wykonane i odebrane przez RDLP z udziałem przewodniczącego Zespołu ds. nadzoru autorskiego w dniu 20 czerwca 2010r.

Ad. 2) W dniu 29 września 2010r. odbyło się szkolenie ze specyfiki prac urządzeniowych i planowania hodowlano – ochronnego w drzewostanach Puszczy Augustowskiej. W spotkaniu uczestniczyło 31 osób (przedstawiciele nadleśnictwa, RDLP, WPN, IBL, BRI).

Ad. 3) Sukcesywnie odbywały się spotkania konsultacyjne z Zespołem ds. nadzoru autorskiego nad sporządzeniem projektu planu urządzenia lasu .

Ad. 4) Narada Techniczno Gospodarcza (NTG) odbyła się w dniu 27.10.2010r. Uczestniczyło 31 osób. Przedstawiane w czasie obrad głosy uczestników rozpatrywane były na bieżąco podczas obrad.

W dniu 8 listopada 2011 r. podana została do publicznej wiadomości informacja, że w dniach od 12 grudnia 2011 roku do 2 stycznia 2012 roku, w siedzibie nadleśnictwa

Stanowisko Dyrektora RDLP

Ad. 1. Działki zrębowe zostały zaprojektowane w drzewostanach rębnych i przeszłorębnych w 4 poddziałach, łącznie 5 działek na ogólnej pow. 13,59 ha. Zręby zaplanowano na obrzeżach strefy ochrony okresowej. Powierzchnia i rodzaj rębni wynikają z aktualnie obowiązujących zasad cięć odnowieniowych.

Planowanie i wykonywanie cięć należy wykonywać w porozumieniu z RDOŚ .

Ad. 2. Wykonawca uzupełnił informację dotyczącą przedmiotów ochrony w rozdziale 4 i 5 Prognozy.

Ad. 3. Wykonawca dokonał korekty w powierzchni lasów stanowiących ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej (strefa ochrony okresowej).

Biorąc pod uwagę rozwiązania wynikające z zapisów projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa oraz wyżej przytoczone fragmenty „Prognozy oddziaływania na środowisko .....” , jak również pozytywną opinię w obu dokumentach, wyrażoną przez właściwe organy można stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu Nadleśnictwa i ustalenia te nie naruszają celów ochronnych i integralności obszarów Natura 2000.

Ad. 3 Udział społeczeństwa

W trakcie prac nad projektem planu u.l. Nadleśnictwa odbyły się konsultacje społeczne w zakresie:

- 1) Aktualizacji obiektów objętych ochroną przyrody na podstawie przepisów o ochronie przyrody, z określeniem ich lokalizacji, powierzchni, aktów ustanowienia, przedmiotów, celów i zasad ochrony oraz uzgodnienia podstawowych założeń do sporządzenia projektu planu u.l. wraz z programem ochrony przyrody, oraz wypracowania wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzania lasu – Komisja Założeń Planu (KZP)
- 2) specyfiki prac urządzeniowych i planowanie hodowlano – ochronne w drzewostanach Puszczy Augustowskiej – narada robocza
- 3) wykonania projektu planu u.l. z udziałem Zespołu ds. nadzoru autorskiego nad sporządzeniem projektu planu urządzenia lasu.
- 4) opracowania wytycznych do planu gospodarki leśnej na przyszły okres gospodarczy – Narada Techniczno – Gospodarcza (NTG)

wyłożono do publicznego wglądu projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród na lata 2012-2021 w godz. od 7.00 do 10.00.

W tomie planu zatytułowanym „Materiały dotyczące konsultowania projektu planu urządzenia lasu na lata 2012 – 2021”, mieszkańcy społeczności lokalnej, organizacje ekologiczne, instytucje samorządowe miały możliwość wpisać swoją opinię na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Podczas okresu wyłożenia projektu PUL nie odnotowano żadnych opinii, uwag i wniosków dotyczących przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Uzyskanie opinii zgodnie z art. 54 Ustawy o udostępnieniu:

RDLP w Białymstoku przekazała wniosek wraz z dokumentacją do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pisma RDLP ZZ-7014-5/11 z dnia 25.11.2011 r.) z prośbą o opinię.

- RDOŚ **wydał opinię pozytywną z zaleceniami** (pismo RDOŚ-WPN.611.19.2011.AP z dnia 22.12.2011 r.)
- PWIS **wydał pozytywną opinię** Nr 955/NZ/2011 (pismo.NZ-9027.4.10.2011 z dnia 01.12.2011 r.)

Ad. 5) Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku zwołał Komisję Projektu Planu (KPP) w sprawie Projektu Planu Urządzenia Lasu oraz Prognozy jego oddziaływania na środowisko z możliwym udziałem społeczeństwa w jej obradach. Ogłoszenie podano do publicznej wiadomości w BIP – dn. 22.12.2011 oraz Gazecie Wyborczej – dn. 15.12.2011r.

Celem KPP było przedstawienie przygotowanych opinii przez Zespół ds. nadzoru autorskiego nad sporządzeniem projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród oraz sformułowanie uzasadnienia, o którym mowa w art. 42 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku.

Posiedzenia KPP odbyło się dnia 16 stycznia 20102r. w siedzibie Nadleśnictwie Głęboki Bród o godz. 10.00.

W przedmiotowych Komisjach, uczestniczyli głównie leśnicy i przedstawiciele Zespołu ds. nadzoru autorskiego. Udział przedstawicieli spoza kręgu leśników ograniczył się do pojedynczych osób. Społeczeństwo nie wykazało szerokiego

zainteresowania udziałem w postępowaniu, w terminie określonym w art. 41 Ustawy o udostępnieniu, uwag oraz wniosków w przedmiotowej sprawie nie zgłoszono.

Ad. 5 Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego Oddziaływania na środowisko, jeśli zostało przeprowadzone.

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko nie było wymagane i nie zostało przeprowadzone.

Ad. nr 6 Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Monitorowanie realizacji zadań określonych w decyzji Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu proponuje się poprzez wykorzystanie systemu kontroli istniejącego w Lasach Państwowych:

- Inspekcja Lasów Państwowych – kontrolowana jest: m. in. realizacja planu urządzenia lasu, prawidłowość wykonania zabiegów hodowlanych, działania z ochrony lasu i ochrony przyrody.
- Wydział Kontroli RDLP – realizuje kontrole instytucjonalne w zakresie wskazanym przez dyrektora rdLP
- Wydziały merytoryczne RDLP – wykonują kontrole problemowe i kontrole bieżące w zakresie swojego działania.
- Nadleśnictwo – realizacja zadań planu urządzenia lasu kontrolowana jest wewnątrz w każdym leśnictwie, przez kierownictwo jednostki.

Obiektywny pomiar realizacji planu urządzenia lasu obejmować będzie: analizę rodzajów wykonanych rębni w odniesieniu do rębni zapisanych w planie, analizę gatunków drzew wprowadzanych w odnowieniu w porównaniu do składów zaprojektowanych w Planie, kontrolę okresu przeprowadzonych zabiegów w konkretnych drzewostanach w stosunku do terminu wskazanego w Planie lub Prognozie jako optymalny, zmianę powierzchni lasów wg pełnionych funkcji, zmiany powierzchni lasów wg kategorii użytkowania oraz zestawienie powierzchni pielęgnowania lasu wg kategorii zabiegu.

Załącznik (szt.5)Opinie:

RDOŚ, WPIS, Zespołu ds. nadzoru autorskiego

wyłożono do publicznego wglądu projekt Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród na lata 2012-2021 w godz. od 7.00 do 10.00.

W tomie planu zatytułowanym „Materiały dotyczące konsultowania projektu planu urządzenia lasu na lata 2012 – 2021”, mieszkańcy społeczności lokalnej, organizacje ekologiczne, instytucje samorządowe miały możliwość wpisać swoją opinię na temat przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Podczas okresu wyłożenia projektu PUL nie odnotowano żadnych opinii, uwag i wniosków dotyczących przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wynikających z programu ochrony przyrody.

Uzyskanie opinii zgodnie z art. 54 Ustawy o udostępnieniu:

RDLP w Białymstoku przekazała wniosek wraz z dokumentacją do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pisma RDLP ZZ-7014-5/11 z dnia 25.11.2011 r.) z prośbą o opinię.

- RDOŚ **wydał opinię pozytywną z zaleceniami** (pismo RDOŚ-WPN.611.19.2011.AP z dnia 22.12.2011 r.)
- PWIS **wydał pozytywną opinię** Nr 955/NZ/2011 (pismo.NZ-9027.4.10.2011 z dnia 01.12.2011 r.)

Ad. 5) Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku zwołał Komisję Projektu Planu (KPP) w sprawie Projektu Planu Urządzenia Lasu oraz Prognozy jego oddziaływania na środowisko z możliwym udziałem społeczeństwa w jej obradach. Ogłoszenie podano do publicznej wiadomości w BIP – dn. 22.12.2011 oraz Gazecie Wyborczej – dn. 15.12.2011r.

Celem KPP było przedstawienie przygotowanych opinii przez Zespół ds. nadzoru autorskiego nad sporządzeniem projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród oraz sformułowanie uzasadnienia, o którym mowa w art. 42 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku.

Posiedzenia KPP odbyło się dnia 16 stycznia 20102r. w siedzibie Nadleśnictwie Głęboki Bród o godz. 10.00.

W przedmiotowych Komisjach, uczestniczyli głównie leśnicy i przedstawiciele Zespołu ds. nadzoru autorskiego. Udział przedstawicieli spoza kręgu leśników ograniczył się do pojedynczych osób. Społeczeństwo nie wykazało szerokiego

Pani M. Protasiewicz
22.XII.2011 Me

Białystok, dnia 22 grudnia 2011 r.

WPN.611.19.2011.AP

1705

Sz. Pan

mgr inż. Ryszard Ziemblicki

Regionalny Dyrektor Lasów Państwowych w Białymstoku

ul. Lipowa 51

15-424 Białystok

Szanowny Panie Dyrektorze!

Dotyczy: zaopiniowania projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głęboki Bród
wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Działając na podstawie art. 54 ust. 1 i art. 57 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) w odpowiedzi na pismo znak: ZZ 7014-5/11 z dnia 25 listopada 2011 r. w sprawie zaopiniowania projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głęboki Bród wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładam następującą opinię.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

W ostoi głuszca (strefie ochrony) zlokalizowanej w oddziałach: 557, 558, 559, 560, 596, 597, 598, 599 należy dążyć do usunięcia drugiego piętra świerkowego drzewostanu w celu odtworzenia potencjalnych siedlisk głuszca. Poza tym planowane do wykonania rębnie I, nie mogą przekraczać więcej jak 1 ha (jedna działka zrębowa). Takiej wielkości działki zrębowe mogą stanowić korzystny element w biotopie głuszca, ponieważ założone na nich

uprawy wzbogacają bazę pokarmową tego gatunku, z zastrzeżeniem, że nie będą one grodzone metalową siatką. Większe powierzchnie zrębów można traktować jako niszczenie siedliska tego gatunku. W Programie Ochrony Przyrody oraz Prognozie Oddziaływania na Środowisko jako główne zagrożenie dla gatunku wymieniono wyrąb starodrzewi, zaś w Planie zaprojektowano wycięcie w strefie ochrony wszystkich drzewostanów w wieku ponad sto lat. Należy więc rozpatrzyć możliwość wyłączenia części wydziełów z użytkowania rębego w okresie obowiązywania Planu. Ponieważ na terenie strefy ochrony wyznaczono tylko granice strefy ochrony okresowej, bez zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska możliwe jest prowadzenie zabiegów gospodarczych takich jak: czyszczenia, trzebieże oraz ww. rębnie o pow. poniżej 1 ha, poza okresowym terminem ochrony, który trwa od 1 lutego do 31 maja.

W Prognozie Oddziaływania na Środowisko należy wprowadzić korekty w punkcie 4 i 5 polegające na uzupełnieniu informacji o przedmiotach ochrony, zwłaszcza o nieleśnych siedliskach przyrodniczych. Należy też skorygować informację o powierzchni lasów stanowiących ostoję zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, która w różnych miejscach dokumentu przybiera różne wartości. Na terenie Nadleśnictwa Głęboki Bród zlokalizowana jest tylko jedna strefa ochronna o powierzchni 193,56 ha.

W Programie Ochrony Przyrody oraz Prognozie Oddziaływania na Środowisko zostały zawarte zapisy mające na celu ograniczenie i zapobieganie negatywnym oddziaływaniom na przedmioty ochrony.

W związku z powyższym, **opiniuję pozytywnie projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głęboki Bród na lata 2012-2021 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.**

2 wypracowania

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Białymstoku

dr inż. Lech Magrel

**Za zgodność
z oryginałem**

LASY PAŃSTWOWE
REGIONALNA DYREKCJA
LASÓW PAŃSTWOWYCH
15-930 Białystok, ul. Lipowa 21
tel. 085 746-13-00; tel. fax 085 746-2377
NIP: 542-030-00-27

NACZELNIK
Wydziału Zasobów

mgr inż. Piotr Zbrożek

Pani H. Protasiewicz
22.XII.2011

Białystok, dnia 22 grudnia 2011 r.

WPN.611.19.2011.AP

(1705)

Sz. Pan

mgr inż. Ryszard Ziemblicki

Regionalny Dyrektor Lasów Państwowych w Białymstoku

ul. Lipowa 51

15-424 Białystok

Szanowny Panie Dyrektorze!

Dotyczy: zaopiniowania projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głęboki Bród
wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Działając na podstawie art. 54 ust. 1 i art. 57 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) w odpowiedzi na pismo znak: ZZ 7014-5/11 z dnia 25 listopada 2011 r. w sprawie zaopiniowania projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głęboki Bród wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładam następującą opinię.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) zabrania się podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

W ostoi głuszca (strefie ochrony) zlokalizowanej w oddziałach: 557, 558, 559, 560, 596, 597, 598, 599 należy dążyć do usunięcia drugiego piętra świerkowego drzewostanu w celu odtworzenia potencjalnych siedlisk głuszca. Poza tym planowane do wykonania rębnie I, nie mogą przekraczać więcej jak 1 ha (jedna działka zrębowa). Takiej wielkości działki zrębowe mogą stanowić korzystny element w biotopie głuszca, ponieważ założone na nich

uprawy wzbogacają bazę pokarmową tego gatunku, z zastrzeżeniem, że nie będą one grodzone metalową siatką. Większe powierzchnie zrębów można traktować jako niszczenie siedliska tego gatunku. W Programie Ochrony Przyrody oraz Prognozie Oddziaływania na Środowisko jako główne zagrożenie dla gatunku wymieniono wyrąb starodrzewi, zaś w Planie zaprojektowano wycięcie w strefie ochrony wszystkich drzewostanów w wieku ponad sto lat. Należy więc rozpatrzyć możliwość wyłączenia części wydziełów z użytkowania rębego w okresie obowiązywania Planu. Ponieważ na terenie strefy ochrony wyznaczono tylko granice strefy ochrony okresowej, bez zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska możliwe jest prowadzenie zabiegów gospodarczych takich jak: czyszczenia, trzebieże oraz ww. rębnie o pow. poniżej 1 ha, poza okresowym terminem ochrony, który trwa od 1 lutego do 31 maja.

W Prognozie Oddziaływania na Środowisko należy wprowadzić korekty w punkcie 4 i 5 polegające na uzupełnieniu informacji o przedmiotach ochrony, zwłaszcza o nieleśnych siedliskach przyrodniczych. Należy też skorygować informację o powierzchni lasów stanowiących ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, która w różnych miejscach dokumentu przybiera różne wartości. Na terenie Nadleśnictwa Głęboki Bród zlokalizowana jest tylko jedna strefa ochronna o powierzchni 193,56 ha.

W Programie Ochrony Przyrody oraz Prognozie Oddziaływania na Środowisko zostały zawarte zapisy mające na celu ograniczenie i zapobieganie negatywnym oddziaływaniom na przedmioty ochrony.

W związku z powyższym, **opiniuję pozytywnie projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głęboki Bród na lata 2012-2021 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.**

2 egzemplarzami

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Białymstoku

[Signature]
dr inż. Lech Magrel

Za zgodność
z oryginałem

NACZELNIK
Wydziału Zasobów

[Signature]
mgr inż. Piotr Zbroże

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W BIAŁYMSTOKU

15-099 Białystok, ul. Legionowa 8
tel. sekr. (085) 732-70-22, 740-85-41, centr. (085) 732-60-11, 740-85-40,
fax. (085) 740-48-99, e-mail: sekretariat@wsse.bialystok.pl, www.wsse.bialystok.pl

41 Protakcja
5 XII 2011

SEKCYJA IZOSTY DOKUMENTACJA

2 - GRU. 2011

Białystok, dnia 2011.12.01

NZ.9027.4.10.2011

673

Pan Ryszard Ziemblicki
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
w Białymstoku
15-424 Białystok, ul. Lipowa 51

OPINIA NR 955/NZ/2011

Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku działając na podstawie art. 46 pkt 2, art. 54 ust. 1, art. 58 ust. 1 pkt 2 i art. 56 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.)¹ oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2011 r., Nr 212, poz. 1263) po zapoznaniu się z pismem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku z dnia 25.11.2011 r., znak: ZZ: 7014-5/11 oraz przedłożoną dokumentacją w sprawie zaopiniowania projektu „Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród na okres 01.01.2012 – 31.12.2021” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

**opiniuje pozytywnie projekt „Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród
na okres 01.01.2012 – 31.12.2021”.**

Uzasadnienie:

W dniu 28.11.2011 r. (data wpływu pisma) Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku zwróciła się do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku z pismem z dnia 25.11.2011 r. znak: ZZ: 7014-5/11 dotyczącym zaopiniowania „Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku po przeanalizowaniu przedłożonej dokumentacji stwierdza, iż podstawowym celem zdefiniowanym w „Planie...” jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi koniecznymi funkcjami lasu.

Pozostałe cele szczegółowe to: rozpoznanie i ustalenie głównych funkcji lasu; ustalenie rozmiaru i lokalizacji działań gospodarczych, tak aby w aspekcie długookresowym zachować trwałość zasobów leśnych; rozpoznanie walorów przyrodniczych oraz zaproponowanie postępowania gospodarczego,

uwzględniającego wymogi ochrony tych walorów. Celem średniookresowym „Planu...”, jest zapewnienie osiągnięcia przez drzewostany kolejnych faz rozwojowych jak najbardziej zgodnych z naturalnym cyklem rozwoju ekosystemu leśnego z jednoczesnym zapewnieniem jak najlepszej jego jakości. Celem długookresowym jest utrzymanie ekosystemu leśnego w stanie dynamicznej równowagi, stabilnego i spełniającego możliwie wiele funkcji. Jest to realizowane przez określenie gospodarczych typów drzewostanów (celu hodowlanego) jako podstawowego wyznacznika dalszego planowania oraz przez dobór właściwych sposobów zagospodarowania lasu;

Powyższe cele „Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród na okres 01.01.2012 – 31.12.2021” mają być realizowane poprzez:

- stopniowe dostosowywanie składów gatunkowych biocenoz leśnych do warunków biotopu w trakcie naturalnych bądź kierowanych procesów przebudowy;
- skuteczną ochronę cennych elementów flory i fauny, w szczególności opisanych w programie ochrony przyrody obszarów i obiektów prawnie chronionych oraz obiektów nieobjętych ochroną prawną, a cennych i ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej;
- zabezpieczenie takiej ilości zasobów leśnych, która zapewnia prawidłową relację między zapotrzebowaniem rynku na ekologiczny surowiec – drewno, a zapewnieniem trwałego przyrostu zasobów leśnych. Trzeba to realizować poprzez wyważenie wielkości pozyskania w stosunku do przyrostu oraz przestrzeganie zoptymalizowanych etatów użytkowania;
- preferowanie, w ekonomicznie i przyrodniczo uzasadnionych przypadkach, naturalnego procesu odnawiania lasu oraz zalesiania gruntów nieleśnych, a także jak najpełniejszego wykorzystywania naturalnych procesów zachodzących w drzewostanach;
- w lasach ochronnych wykonywanie zabiegów w sposób zapewniający zachowanie dominującej, ochronnej funkcji lasu;
- uwzględnianie, na każdym etapie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki, społecznych i ochronnych zapotrzebowań na drewno.

Z załączonej do wniosku Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku „Prognozy Oddziaływania na Środowisko Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Głęboki Bród” wynika, iż realizacja przedmiotowego „Planu...” nie wpłynie bezpośrednio na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi, jako że charakter zaplanowanych zabiegów i działań dotyczy wyłącznie kształtowania drzewostanów i pozyskania drewna. Prace leśne wykonywane będą wyłącznie w lesie, a teren objęty wycinką drzew powinien być, według wewnętrznych przepisów oraz zasad BHP, oznaczony znakami zakazu wstępu. Zakłady Usług Leśnych wykonujące czynności w zakresie pozyskania i hodowli są w tym zakresie przeszkolone oraz mają stosowne uprawnienia. Należy zatem zauważyć, że projekt przedmiotowego dokumentu nie zawiera zapisów mogących wpływać negatywnie na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi.

Podlaski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Białymstoku z uwagi na fakt, iż projekt „Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród na okres 01.01.2012 – 31.12.2021” nie przewiduje znaczącego, negatywnego oddziaływania na ludzi na analizowanym terenie i w jego sąsiedztwie, postanowił jak w sentencji.

Pouczenie

Na niniejszą opinię nie służy zażalenie.

Za zgodność
z oryginałem

NACZELNIK
Wydziału Zasobów
mgr inż. Piotr Zbrożek

¹ zmiany tekstu zostały ogłoszone w:
Dz. U. z 2008 r., Nr 227, poz. 1505; Dz. U. z 2009 r., Nr 42, poz. 340, Nr 84, poz. 700; Nr 157 poz. 1241; Dz. U. z 2010 r., Nr 28 poz. 145, Nr 106 poz. 675, Nr 119 poz. 804, Nr 143 poz. 963, Nr 182, poz. 1228, Dz. U. z 2011 r. Nr 32 poz. 159, Nr 122, poz. 695, Nr 132, poz. 766, Nr 135, poz. 789, Nr 152, poz. 897, Nr 163, poz. 981, Nr 170, poz. 1015, Nr 178, poz. 1060.

Opinia do projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród.

Niniejsza opinia w szczególności dotyczy:

- wykonanej na potrzeby sporządzenia planu urządzenia lasu inwentaryzacji miąższości nadleśnictwa (statystyczną metoda reprezentacyjną),
- struktury wiekowej drzewostanów nadleśnictwa i wielkości etatu użytków rębnych

Inwentaryzacja miąższości

W listopadzie 2011 roku uzyskano z RDLP Białystok bazę aplikacji Taksator dla Nadleśnictwa Głęboki Bród (plik *0112 Taks60.mdb*). W ramach szkolenia p.t. „Specyfika prac urządzania lasu w planowaniu urządzeniowym a wykonywanie cięć pielęgnacyjnych” jakie odbyło się w Nadleśnictwie Głęboki Bród w dniu 25 listopada 2011 r. między innymi przedstawiono analizę inwentaryzacji miąższości w formie prezentacji p.t. „*Statystyczna metoda reprezentacyjna pomiaru miąższości obrębu leśnego - założenia, realizacja, wyniki*”.

Wyniki inwentaryzacji (na podstawie bazy z listopada 2011 r.) w formie raportu generowanego przez aplikację Taksator zawiera tabela 1. Z zamieszczonego zestawienia m.in. wynika, że w 12 warstwach inwentaryzacyjnych założono 810 powierzchni próbnych.

W ramach prowadzonej analizy, na kopii bazy danych ponownie wykonano procedurę ustalania powierzchni próbnych na podstawie „listy drzewostanów wprowadzonych w programie Taksator”. Z przeprowadzonych procedury wynika, że w jedno obrębowym Nadleśnictwie Głęboki Bród należało założyć 843 (844) powierzchnie kolowe.

Szczegółowa analiza bazy programu Taksator (*0112 Taks60.mdb*) po części wyjaśnia różnicę pomiędzy liczbą powierzchni wykazanych w tab. 1, a wynikającą z ponownego ustalania próby (tab. 2), tj.:

- 12 powierzchni próbnych nie posiadało numeru warstwy stratyfikacyjnej, z czego 7 w wyniku nie przywiązania powierzchni do wydzieleni (podzielonych podczas taksacji);
- 15 powierzchni nie zostało wprowadzonych do bazy.

Tabela. 1. Raport aplikacji Taksator „warstwy stratyfikacyjne – nowe”; wersja bazy - 0112 Taks60.mdb

Raport - warstwy stratyfikacyjne

Numer obrębu leśnego: 1

Warstwy stratyfikacyjne | Warstwy o powierzchni < 30 ha dołączone do innych warstw

Nr warstwy	Klasa wieku	Gatunek panujący	Powierzchnia	Liczba próbek	Mięszość	Wariancja mięszości	Błąd procentowy mięszości
1	IIa	ŚW	36,7800	5	4722	11723,1779	37,7159
2	IIa	SO	412,5700	14	75913	11686,5979	15,7023
3	IIb	ŚW	62,6200	5	15678	7163,6035	15,1185
4	IIb	SO	742,9600	39	172129	3897,0800	4,3147
5	IIIa	SO	1232,2100	79	355052	8673,6364	3,6365
6	IIIb	SO	985,8900	70	344183	10066,3178	3,4350
7	IVa	SO	807,7800	73	294628	11800,3506	3,4858
8	IVb	SO	1727,4200	178	680156	11260,0225	2,0200
9	KOKDO	SO	64,7200	14	12517	39924,2236	12,0403
10	Va	SO	660,2900	77	279485	22267,7754	4,0176
11	Vb	SO	478,1800	65	197904	27414,9545	4,9622
12	VI	SO	1199,6700	191	572745	17317,8067	1,9945
			8411,0900	810	3005111		

Drukuj Anuluj

Tabela. 2. Raport aplikacji Taksator „warstwy stratyfikacyjne – nowe” po ponownym ustalaniu powierzchni próbnych; wersja bazy - 0112 Taks60.mdb

Raport - warstwy stratyfikacyjne

Numer obrębu leśnego: 1

Warstwy stratyfikacyjne | Warstwy o powierzchni < 30 ha dołączone do innych warstw

Nr warstwy	Klasa wieku	Gatunek panujący	Powierzchnia	Liczba próbek	Mięszość	Wariancja mięszości	Błąd procentowy mięszości
1	IIa	ŚW	36,7800	3	0	0,0000	0,0000
2	IIa	SO	410,9400	17	0	0,0000	0,0000
3	IIb	ŚW	62,6200	5	0	0,0000	0,0000
4	IIb	SO	742,9600	39	0	0,0000	0,0000
5	IIIa	SO	1232,2100	81	0	0,0000	0,0000
6	IIIb	SO	985,8900	79	0	0,0000	0,0000
7	IVa	SO	807,7800	77	0	0,0000	0,0000
8	IVb	SO	1727,4200	187	0	0,0000	0,0000
9	KOKDO	SO	64,7200	16	0	0,0000	0,0000
10	Va	SO	660,2900	82	0	0,0000	0,0000
11	Vb	SO	478,1800	67	0	0,0000	0,0000
12	VI	SO	1199,6700	190	0	0,0000	0,0000
			8409,4600	843	0		

Drukuj Anuluj

Wyniki inwentaryzacji prezentowane przez wykonawcę planu podczas Narady Techniczno-Gospodarczej zawierały już wymienione powyżej 12 powierzchni wcześniej nie przywiązanych do warstw (tab. 3).

Tabela. 3. Raport aplikacji Taksator „warstwy stratyfikacyjne – nowe”, wersja bazy - 0112 v 6 0 90.mdb

Raport - warstwy stratyfikacyjne

Numer obrębu leśnego: 1

Warstwy stratyfikacyjne: Warstwy o powierzchni < 30 ha dołączone do innych warstw

Nr warstwy	Klasa wieku	Gatunek panujący	Powierzchnia	Liczba próbek	Mięższosć	Wariancja mięższosci	Błąd procentowy mięższosci (globalnie)
1	IIa	SW	36,7800	5	2353	1013,8956	22,3255
2	IIa	SO	412,5700	16	47288	6199,1984	17,1581
3	IIb	SW	62,6300	5	19680	7163,8035	15,1185
4	IIb	SO	743,0300	29	169987	4461,9095	16,754
5	IIIa	SO	1231,3900	79	254316	8672,6064	16,365
6	IIIb	SO	385,9100	70	244190	10056,3178	14,250
7	IVa	SO	807,7500	77	235527	16912,6291	17,417
8	IVb	SO	1727,4200	179	677294	11639,3835	20,621
9	KOKDO	SO	64,7400	16	19048	3594,9550	9,0503
10	Va	SO	660,2800	82	281740	1307,9952	3,6971
11	Vb	SO	478,2200	67	206884	15448,3035	3,5670
12	VI	SO	1200,4100	191	571013	15633,3404	1,8023
			8411,1700	822	2985650		

Printuj   Zresetuj

W odniesieniu do procedury ustalania powierzchni próbnych należy zauważyć, że według projektu Instrukcji urządzenia lasu (IUL), w warstwie drzewostanów KOKDO należy zakładać co najmniej 20 powierzchni próbnych, a aplikacja Taksator zarówno na podstawie wcześniejszych danych (tab. 2) jak i kolejnej wersji bazy (tab. 4) wygenerowała tylko 16 powierzchni.

Tabela. 4. Raport aplikacji Taksator „warstwy stratyfikacyjne – nowe” po ponownym ustaleniu powierzchni próbnych; wersja bazy - 0112 v 6 0 90.mdb

Raport - warstwy stratyfikacyjne

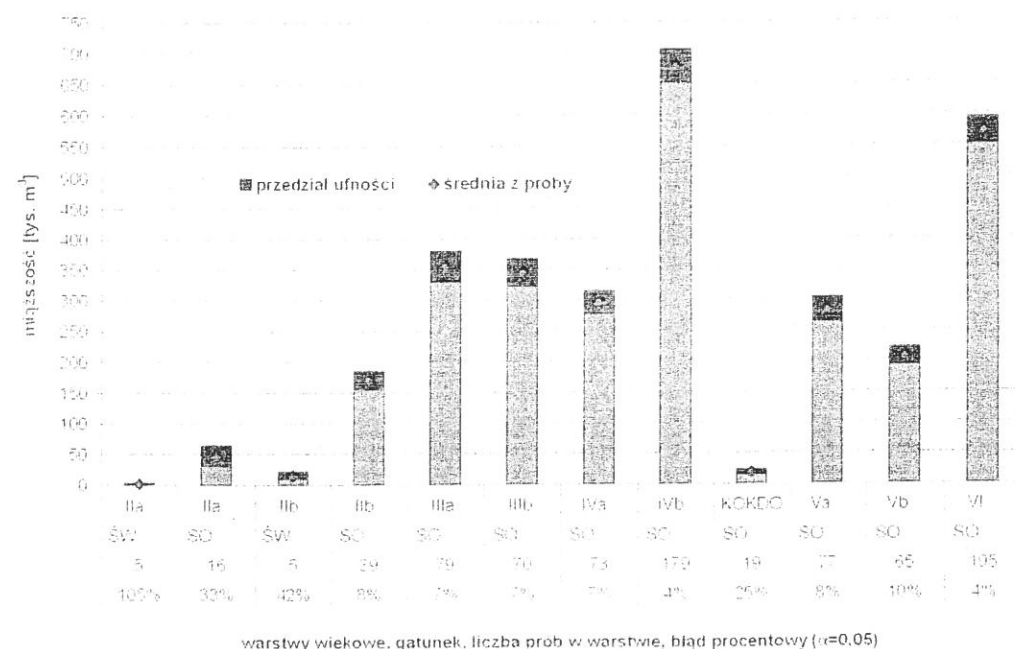
Numer obrębu leśnego: 1

Warstwy stratyfikacyjne: Warstwy o powierzchni < 30 ha dołączone do innych warstw

Nr warstwy	Klasa wieku	Gatunek panujący	Powierzchnia	Liczba próbek	Mięższosć	Wariancja mięższosci	Błąd procentowy mięższosci
1	IIa	SW	36,7800	3	2353	0,0000	0,0000
2	IIa	SO	412,5700	17	47288	0,0000	0,0000
3	IIb	SW	62,6300	5	19680	0,0000	0,0000
4	IIb	SO	743,0300	29	169987	0,0000	0,0000
5	IIIa	SO	1231,3900	81	254316	0,0000	0,0000
6	IIIb	SO	385,9100	70	244190	0,0000	0,0000
7	IVa	SO	807,7500	77	235527	0,0000	0,0000
8	IVb	SO	1727,4200	179	677294	0,0000	0,0000
9	KOKDO	SO	64,7400	16	19048	0,0000	0,0000
10	Va	SO	660,2800	82	281740	0,0000	0,0000
11	Vb	SO	478,2200	67	206884	0,0000	0,0000
12	VI	SO	1200,4100	191	571013	0,0000	0,0000
			8411,1700	844	2985650		

Printuj   Zresetuj

Informacje o dokładności szacowania miąższości poszczególnych warstw inwentaryzacyjnych, określonej wg zasad opisanych w projekcie IUL znajdują się w tabeli 3. Na ryc. 1 przedstawiono natomiast wyniki inwentaryzacji w sytuacji stosowania estymacji przedziałowej tj. przy 95% poziomie ufności. Wykonana na potrzeby opracowania planu urządzenia lasu inwentaryzacja pozwala stwierdzić, że np. z 95% procentowym prawdopodobieństwem rzeczywista miąższość IVb klasy wieku zawiera się w przedziale 650-705 tys. m³.

Ryc. 1. Wyniki inwentaryzacji miąższości (średnia z próby i przedziały ufności) nadleśnictwa Głęboki Bród, źródło danych - baza 0112_y 6_0_90.mdb

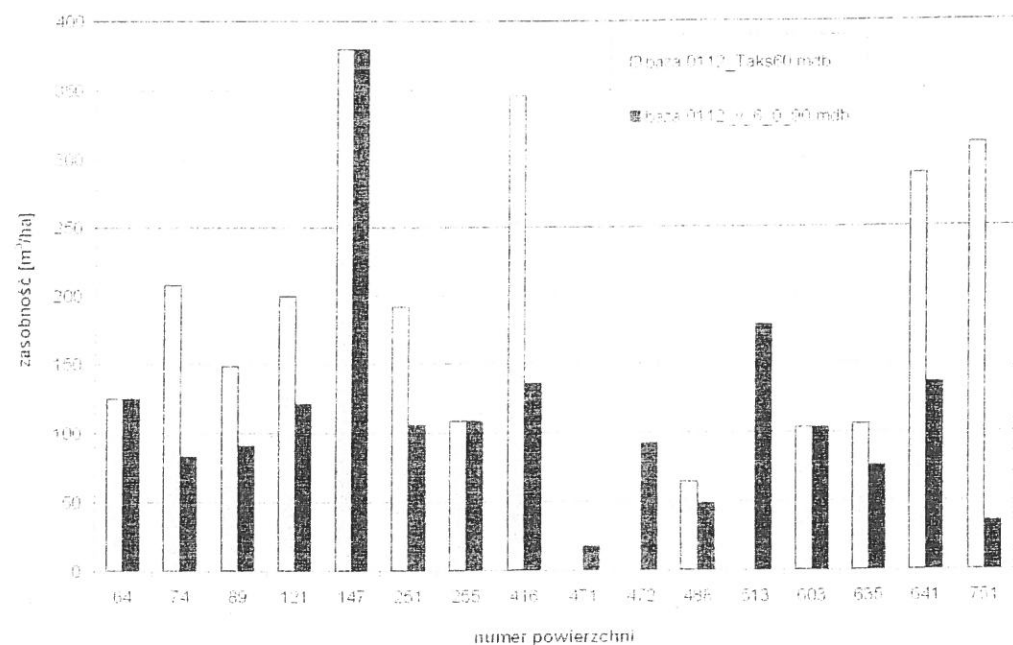
Ogółem dla nadleśnictwa błąd procentowy określony wg zasad opisanych w projekcie Instrukcji wynosi 1,07%. Przy uwzględnieniu 95% przedziału ufności, przy określaniu wielkości błędów dla warstw, błąd dla nadleśnictwa wynosi 2,76%.

W przypadku młodszych klas wieku na uzyskiwanie dużych błędów szacowania miąższości miało wpływ zakładanie niewielkiej liczby powierzchni próbnych.

W odniesieniu do danych inwentaryzacyjnych zamieszczonych w bazie 0112_y 6_0_90.mdb (tab. 3, ryc. 1) należy zauważyć, że miąższość inwentaryzowanych drzewostanów jest niższa o około 20 tys. m³ w porównaniu do danych z bazy 0112_Taks60.mdb (tab. 1). Powyższe wynika m.in. z uwzględnienia w obliczeniach dwunastu powierzchni próbnych nie przypisanych do warstw inwentaryzacyjnych. Duży wpływ na końcowe wyniki miała również zmiana danych pomiarowych na 22 powierzchniach kołowych. W przypadku warstwy drzewostanów sosnowych IIa klasy wieku skorygowane

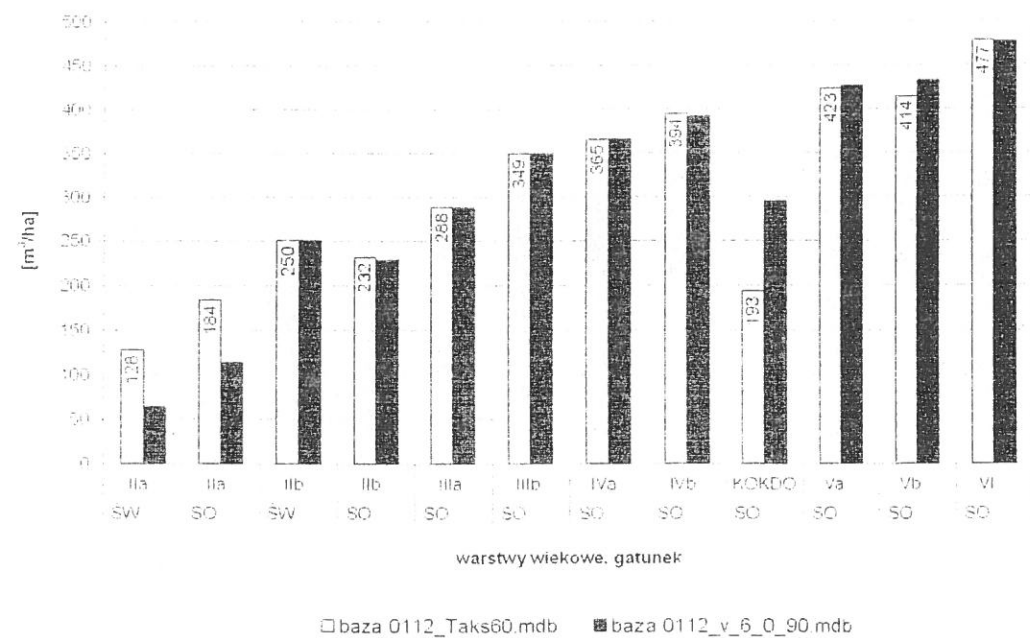

zostały wyniki pomiarów na 7 powierzchni próbnych (ryc. 2) co, przy uwzględnieniu trzech „nowych” powierzchni i po usunięciu jednej, spowodowało zmniejszenie miąższości warstwy o 28,6 tys. m³, tj. z 75,9 tys. m³ (tab. 1) do 47,3 tys. m³ (tab. 3)

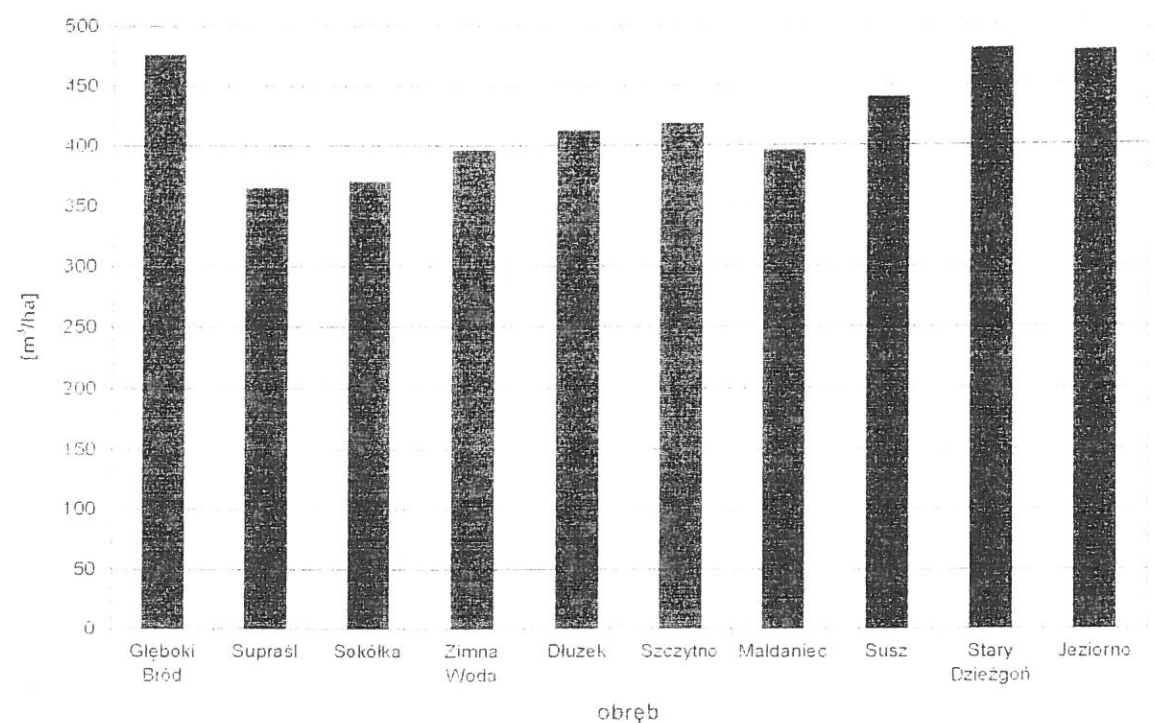
Ryc. 2. Zmiany zasobności na powierzchniach próbnych warstwy drzewostanów sosnowych IIa klasy wieku.

Jedną z przyczyn szczegółowego omawiania zagadnień inwentaryzacji miąższości podczas szkolenia jakie odbyło się w Nadleśnictwie Głęboki Bród w listopadzie było kontestowanie wyników inwentaryzacji a w szczególności zasobności drzewostanów VI klasy wieku (ryc. 3).

Ryc. 3. Przeciętna zasobność warstw inwentaryzacyjnych nadleśnictwa Głęboki Bród.

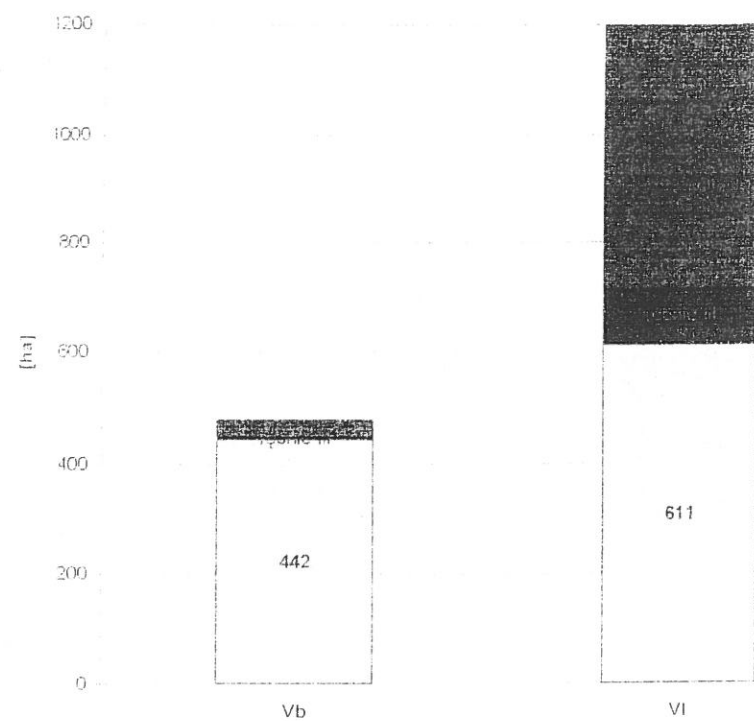
Wyliczone dla Nadleśnictwa Głęboki Bród zasobności VI i starszych klas wieku mimo, że wysokie nie należą do przypadków odosobnionych (ryc. 4). Jednocześnie należy zauważyć, że pomiary na powierzchniach kołowych zostały skontrolowane w marcu 2011 roku. Podczas kontroli nie stwierdzono błędów grubych (źródło – protokół z NTG). Pytanie jakie się pojawia może dotyczyć modyfikacji bazy danych po wykonanej kontroli pomiarów terenowych (ryc. 2). Ze względu na istotne znaczące zasobności powierzchni próbnych przyczyny korekty wymagałyby wyjaśnienia.

Ryc. 3. Przeciętna zasobność drzewostanów VI klasy wieku wybranych obrębów leśnych.

Etat użytków rębnych

Zaproponowany i przyjęty podczas NTG etat użytków rębnych wynoszący 270 tys. m³ brutto wynika m.in. a bardzo dużej powierzchni drzewostanów VI i starszych klas wieku (1200 ha - ponad 13% powierzchni nadleśnictwa). W sytuacji wykonania wszystkich wskazówek dotyczących użytkowania rębnej powierzchni drzewostanów VI klasy wieku po dziesięciu latach będzie wynosiła około 1050 ha (ryc. 4).

Ryc. 4. Bilans powierzchni Vb i VI klasy wieku N-ctwa Głęboki Brod w wyniku wykonania wszystkich wskazówek rębnych (na podstawie bazy 0112 Taks60.mdb)

Mając na uwadze, że powierzchnia drzewostanów obecnej IVb klasy wieku wynosi ponad 1700 ha (za 20 lat będą to drzewostany Vb klasy wieku, za 30 - VI klasy wieku) przyjęty etat jest jak najbardziej uzasadniony. Myśląc o w miarę równomiernym użytkowaniu drzewostanów w kolejnych dziesięcioleciach, należy dążyć do zmniejszania powierzchni VI klasy wieku zanim drzewostany obecnej IVb klasy wejdą do użytkowania rębego.

Marcel Jabłoński

Sękocin Stary, 23.12.2011 r.

Opinia

*Projektu Prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu nadleśnictwa Głęboki Bród oraz Planu urządzenia lasu nadleśnictwa Głęboki Bród na okres 01.01.2012 - 31.12.2021
tom I Program Ochrony Przyrody oraz zestawień tabelarycznych projektu Planu Urządzenia
Lasu dla nadleśnictwa Głęboki Bród.*

Po zapoznaniu się z dokumentami przedłożonymi do oceny, jak i na podstawie materiałów przedłożonych w trakcie spotkań nad opracowaniem Planu Urządzenia Lasu dla nadleśnictwa Głęboki Bród stwierdzam, że są to wyczerpujące opracowania wykonane zgodnie z założonym wcześniej zakresem i celem. Pod względem merytorycznym oceniam bardzo wysoko informacje zebrane podczas prac nad planem w zakresie mojej specjalności tj. ochrony przyrody i siedliskoznawstwa. Podane są tu niezbędne i aktualne informacje o gatunkach i siedliskach występujących na terenie nadleśnictwa Głęboki Bród. Jednocześnie wykonana ocena oddziaływania PUL na przedmioty ochrony została przeprowadzona w sposób kompleksowy i zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz wytycznymi. Wymieniono wszystkie potencjalne i istniejące czynniki, które mogą mieć wpływ na rozmieszczenie i stan ochrony gatunków i siedlisk podlegających ochronie na podstawie prawa krajowego, jak i międzynarodowego. Przedstawione w „Prognozie” jak i „Programie” sposoby ograniczania negatywnych oddziaływań zabiegów wymienionych w planie urządzenia lasu na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego w sposób wystarczający winne zapewnić zachowanie dotychczasowego stanu ochrony siedlisk i gatunków, jak i w wielu przypadkach ten stan poprawić na przestrzenie najbliższych dziesięciu lat.

Janusz Czerepko

Opinia o Planie Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród

na okres 01.01.2012 – 31.12.2021

Uwagi ogólne

Przedmiotem oceny były trzy dokumenty:

- opis ogólny lasów nadleśnictwa,
- prognoza oddziaływania na środowisko,
- program ochrony przyrody.

Te dokumenty pod względem edytorskim zostały przygotowane bardzo starannie. Zawarto w nich opis tych zagadnień, które według Instrukcji Urządzania Lasu, a niekiedy zwyczajowo, są wymagane do omówienia lub przedstawienia wyników. Nowością jest część dotycząca prognozy oddziaływania na środowisko. Treść rozdziałów została przygotowana starannie. Niektóre z nich mają formę poszerzonych opisów i przypomnienia pewnych zasad gospodarowania w lesie i postępowania hodowlanego czy ochronnego. Uważam to za dodatnią stronę tego opracowania. Natomiast pewną trudność w przygotowaniu opinii o „Planie Urządzenia Lasu ...” jest to, że Nadl. Głęboki Bród składa się tylko z jednego obrębu. W niektórych sytuacjach, dotyczących planowania urządzeniowego czy hodowlanego, nie można było zorientować się czy decyzje w nowej Instrukcji Urządzania Lasu będą dotyczyć poszczególnych obrębów czy całego nadleśnictwa.

Uwagi wynikające z treści i układu planów

Uwagi tu przedstawione staram się potraktować jako te, które dotyczą czy mogą dotyczyć wszystkich planów urządzenia lasu, które będą opracowane w najbliższym czasie.

Historyczne dane o inwentaryzacji zasobów drzewnych. Uważam, że – w miarę dostępnej informacji – powinno być wskazane jakie metody inwentaryzacji były stosowane w kolejnych rewizjach planów urządzenia lasu. Pozwoli to właściwie odnieść się do historycznych wyników. W opracowaniu dla Nadl. Głęboki Bród nie potrafiłem znaleźć informacji jak wykonano pomiar zapasu w roku 1980. Jest to o tyle ważne, że obowiązywała wówczas Instrukcja Urządzania Lasu z roku 1980, w której wprowadzono metodę statystyczną. Z kolei wyniki podane w tabelach i na rysunkach, na których porównano zasobności, wskazują, że pomiar był prawdopodobnie wykonany w roku 1979, jeszcze według „metody klasycznej”.

Wiek rębności. Uważam, że słusznie został przyjęty wiek rębności dla głównych gatunków (w tym 120 lat dla sosny). Ocena taka wynika jednak bardziej z intuicji i danych dotyczących zapotrzebowania na sortymenty określonej grubości. Wskazuje to na potrzebę wykonania nowych obliczeń (mogą być dla regionu, a nie dla poszczególnych nadleśnictw) dotyczących optymalnego wieku rębności. Drugim aspektem jest to, że w wielu nadleśnictwach może się zdarzyć konieczność zmniejszenia wieku rębności różnych gatunków drzew. Sądzę, że konieczne byłoby ustalenie w Instrukcji Urządzania Lasu zasad zmian tego wieku. Moim zdaniem, nie powinny to być zmiany większe niż o 10 lat w danym cyklu urzędziowym.

Podział na gospodarstwa. Moim zdaniem zbyt ogólny był podział na gospodarstwa (wyróżniono tylko dwa). Biorąc pod uwagę, że jedno z nich było gospodarstwem specjalnym, to można powiedzieć, że nie dokonano wcale podziału na gospodarstwa. A przecież były drzewostany (w tym na siedliskach lasowych), dla których zaprojektowano stosowanie rębni złożonych, a więc powinny należeć do przerębowo-zrębowego gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych. W mojej uwadze biorę pod uwagę to, że zasady podziału na gospodarstwa są – w różnym nasileniu – przedmiotem dyskusji w gronie osób zajmujących się urządzaniem lasu od co najmniej 30 lat.

Wybór etatu użytków rębnych. Konsekwencją przyjęcia podziału na gospodarstwa jest przyjmowanie etatów dla poszczególnych gospodarstw. Dla Nadl. Głęboki Bród obliczono etat dla gospodarstwa specjalnego (według potrzeb hodowlanych stwierdzonych podczas taksacji) oraz dla gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych. Przyjęty etat dla tego ostatniego gospodarstwa wynika ze „stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych drzewostanów, których realizacja powinna zapewniać utrzymanie ciągłości określonych dla nich funkcji”. Trudno jednak zgodzić się z takim podejściem, biorąc pod uwagę, że większość drzewostanów w tym gospodarstwie jest użytkowana przy pomocy rębni zupełnej. Obliczony etat powinien więc wynikać z relacji pomiędzy (1) etatem dojrzałości wg drzewostanów rębnych i przeszłorębnych, (2) etatem dojrzałości wg drzewostanów rębnych i przeszłorębnych i bliskorębnych, (3) etatem zrównania średniego wieku. Odejście od tzw. wyniku optymalnego mogłoby nastąpić tylko wtedy, gdy nie ma możliwości tzw. pełnego naboru drzewostanów do wyrębu. Co więcej – w oparciu o prognozę struktury powierzchni i zapasu w klasach wieku gospodarstw (obrębu, nadleśnictwa), powinno być wykonane obliczenie etatu spodziewanego w następnym cyklu urzędziowym. W wypadku prognozowanego wyraźnego jego zwiększenia za 10 lat, powinno dążyć się do zwiększenia etatu w obecnym planie – w celu zniwelowania wahań wielkości pozyskania. Takie

prowizoryczne rozwiązanie powinno obowiązywać do czasu opracowania uznanej metody, obowiązującej przy tworzeniu wszystkich planów urządzenia lasu.

Etat miąższościowy użytków przedrębnych. Nie budzi zastrzeżeń przyjęcie, przy obliczaniu etatu miąższościowego użytków przedrębnych, że będzie on równy 60% spodziewanego przyrostu miąższości w tej grupie drzewostanów. Jednak w sensie ogólnym (w innych nadleśnictwach) może spotkać się to z zarzutem dowolności i niewystarczającego uzasadnienia. Sądzę, że pomocą w obliczeniu tego etatu byłoby stosowanie modeli wzrostu Bruchwalda. Ze względu na specyfikę poszczególnych nadleśnictw, różne sposoby (nawroty, intensywności, wybór drzew do wycięcia) trzebieży, wynik tych obliczeń powinien być potraktowany pomocniczo. Po porównaniu danych modelowych z poprzedniego okresu z rezultatami rzeczywiście zrealizowanego użytkowania przedrębego, byłoby możliwe ustalenie pewnego współczynnika korekcyjnego (np. dla podklas wieku) w danym nadleśnictwie. Takie współczynniki byłyby wykorzystane w obliczaniu etatu użytków przedrębnych dla nadchodzącego okresu. Należy przy tym podkreślić aspekt praktyczny – w stosowaniu modeli Bruchwalda wskazane jest poprawne określenie wskaźnika zagęszczenia drzew. Niektórzy taksatorzy (na razie) określają tę cechę niestarannie.

Dokładność inwentaryzacji zapasu. Za pewien mankament układu wyników w „Opisaniu ogólnym lasów nadleśnictwa” jest pominięcie informacji o dokładności inwentaryzacji zasobów drzewnych (nadleśnictwa/obrębu, wg warstw stratyfikacyjnych lub, lepiej, według klas i podklas wieku). Także wskazane byłoby przeliczenie, jako dodatkowej informacji, w tabeli spodziewanego przyrostu miąższości według klas wieku, wyniku dotyczącego wielkości wyrażonej $m^3 ha^{-1} rok^{-1}$. Operowanie tylko danymi dla powierzchni całej grupy (podklasy wieku) bardzo utrudnia ocenę przyrodniczą i ewentualne porównania dokonywane w przyszłości.

Uwagi związane ze stosowaniem programu Taksator oraz z wynikami dostępnymi w tym programie

Ten program oceniam wysoko. Umożliwia on dokonywanie wyszukiwania danych według zadanych cech, przedstawia ustalone decyzje urzędzeniowe i hodowlane, wyniki kontroli, rezultaty etapowych opracowań urzędzeniowych. Generalnie, jest ułatwieniem na etapie przygotowania prac urzędzeniowych, ich wykonania i udostępnienia danych.

Na podstawie danych uzyskanych w trakcie przygotowania „Planu urządzenia lasu dla Nadl. Głęboki Bród” można odnieść się do kilku zagadnień.

Dokładność pomiaru zapasu. Dokładność pomiaru zapasu nadleśnictwa może być uznana za satysfakcjonującą (błąd średni $\pm 1,07\%$). Dla większości podklas (klas) wieku również osiągnięto założoną dokładność (błąd średni nie przekroczył $\pm 5,0\%$). Wyjątkiem jednak okazały się klasy zazwyczaj „wrażliwe” – czyli IIa podklasa wieku oraz klasa odnowienia i klasa do odnowienia. W przypadku pierwszej z nich, poprawienie dokładności inwentaryzacji może nastąpić przede wszystkim przez zwiększenie liczby mierzonych powierzchni próbnych lub (w mniejszym stopniu) przez zwiększenie (np. dwukrotne) wielkości powierzchni próbnych zakładanych w tej grupie drzewostanów lub przez jednoczesne zwiększenie liczby powierzchni próbnych i ich wielkości. Zwłaszcza zwiększenie liczby powierzchni próbnych jest wskazane ze względu na poprawę dokładności wyrównywania szacunków zasobności wykonanych przez taksatorów. W Nadl. Głęboki Bród zwiększenie liczby powierzchni próbnych zmierzonych w IIa klasie wieku powinno być co najmniej czterokrotne. W podobnym zakresie powinna być zwiększona liczba powierzchni próbnych założonych w drzewostanach KO i KDO.

Próg pomiaru młodych drzewostanów. W kontekście pomiarów w drzewostanach IIa klasy wieku, należy odnieść się do problemu określenia dolnego progu pomiaru. Istnieją już trzy rozwiązania: (1) pomiarami objęte są drzewostany o średniej wysokości co najmniej 7 metrów (wymaga to bardzo aktualnych danych, niezbyt łatwych do uzyskania bez wcześniejszych, dokładnych pomiarów), (2) pomiarami są objęte drzewostany w wieku powyżej 20 lat, (3) pomiarami są objęte drzewostany po przekroczeniu pewnego wieku, przy czym próg zależny jest od bonitacji (co wymaga znów dość dokładnych dodatkowych pomiarów). Osobiście jestem za stosowaniem wariantu oznaczonego nr 2 – jako najprostszego i dzięki któremu są skompletowane dane do tabeli klas wieku (pozostałe rozwiązania nie gwarantują tego). Przy tym, niezależnie od tego jakie warianty będą stosowane w przyszłości, uważam, że w „opisaniu ogólnym” (lub innym miejscu) powinna być wyraźnie podana informacja o tym, jaki wariant zastosowano (ważne dla porównań w przyszłości).

Zmiana powierzchni próbnych. Ważnym problemem wydaje się także ustalenie zasad uzupełniania powierzchni próbnych po wstępnym rozlosowaniu na podstawie danych z SILP. Niekiedy powierzchnia próbna, wstępnie wylosowana, nie może być zmierzona (np. w następstwie ustalenia przynależności do innej klasy wieku, zmiany gatunku panującego). Konieczne jest więc szukanie jej zamiennika w danej warstwie stratyfikacyjnej. Sytuację niekiedy komplikuje fakt, że ta zmiana – następująca po wykonaniu taksacji drzewostanów – może nastąpić już po pomiarze danej powierzchni próbnych (czy wręcz wszystkich). Obecnie

stosowane rozwiązania prowadzą niekiedy do zmniejszenia liczby prób w danej warstwie stratyfikacyjnej, a przez to do zmniejszenia dokładności pomiaru zapasu danej grupy drzewostanów.

Wyrównanie szacunków zasobności drzewostanów. Nowym rozwiązaniem, wbudowanym do programu Taksator, jest wybieranie sposobu wyrównania (jednego z czterech zaproponowanych) zależności między szacowaną przez danego taksatora zasobnością drzewostanów, a rezultatami pomiarów zasobności na powierzchniach próbnych. W przypadku niedostatecznej precyzji szacunków danego taksatora wyrównanie nie jest przeprowadzane, przyjmuje się wynik podany w terenie, a wyrównanie rozbieżności między danym szacunkowymi a pomierzonymi, jest dokonywane na poziomie podklasy wieku. Przegląd tych wyników dla Nadl. Głęboki Bród wskazuje na zjawisko, które wymaga zastanowienia i przyjęcia (moim zdaniem) rozwiązania praktycznego. Otóż, taksatorzy znacznie różnili się pod względem precyzji szacowania zasobności – od bardzo dobrych wyników po tak słabe, że nie można było wykonać zaproponowanego wyrównania. Te rezultaty wskazują jednoznacznie na kompetencje i przydatność taksatorów (przynajmniej ze względu na tę część ich pracy). Zgoda na mało precyzyjne szacunki prowadzi do znacznych rozbieżności między zapasem podanym w opisach taksacyjnych, a tym rzeczywistym.

Pomiar martwych drzew. Innym problemem, związanym z inwentaryzacją, jest pomiar martwych drzew. Uważam, że dane powinny być tak zebrane, żeby możliwe było określenie i podanie stopnia rozkładu drewna (zarówno leżącego jak i stojącego). Dla ocen, wykonanych w „Programie ochrony przyrody”, ważne wydaje się, żeby wiedzieć czy istnieje drewno o silnym stopniu rozłożenia (bo teoretycznie można zapewnić, przepisana przez Instrukcję Ochrony Lasu, ilość martwych drzew, ale ciągle w początkowym stadium rozkładu – czyli nie spełniających swoich funkcji ekologicznych). W tym kontekście ważne wydaje się opracowanie metody sterowania dopływem martwych drzew do drzewostanów. Moim zdaniem powinien to być proces rozłożony na wiele lat – wręcz ciągły – dzięki któremu możliwe byłoby utrzymywanie określonej ilości martwych drzew, przy jednoczesnym zastępowaniu tych całkowicie rozłożonych. Ponadto – jestem przeciwnikiem przyjętego sposobu zaliczania martwych drzew do próby według zasady: jeżeli drzewo jest całe, a jego „dawna” pierśnica znajduje się wewnątrz koła próbnego, to zalicza się do próby całą miąższość pnia, nawet tę część, która „wystaje” poza powierzchnię. Powoduje to zwiększenie zmienności cechy „miąższość martwych drzew na powierzchni próbnej”, a przez to niepotrzebne („sztuczne”) zmniejszenie dokładności inwentaryzacji.

Uwagi końcowe

„Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głęboki Bród” został przygotowany starannie. Zawiera wymagane części i omówienie istotnych problemów.

Treść i układ „Planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głęboki Bród” pozwoliły prześledzić obecnie stosowane postępowanie przy tworzeniu opracowań urządzeniowych. Dostrzeżone przy tej okazji drobne usterki lub niejednoznaczności mogą być łatwo usunięte. Przyczyni się to do poprawienia jakości planów, które będą opracowywane w najbliższym czasie.

Opinię przygotował

Prof. dr hab. Stanisław Miścicki

Katedra Urządzania Lasu, Geomatyki

i Ekonomiki Leśnictwa

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Ul. Nowoursynowska 159

02-776 Warszawa

Białystok 20.01.2012

Uzgodnienia do Komisji Projektu Planu Urządzania Lasu na lata 2012-2021

W wyniku dyskusji i analizy przypadku przyjęto zasady postępowania w strefie ochrony ostoi, miejsca rozrodu i regularnego przebywania głuszca na terenie Nadleśnictwa Głęboki Bród:

1. Zręby (Ib) nie większe niż 3 hektary.
2. Cięcia rębne należy prowadzić w układzie jak najbardziej rozproszonym.
3. W oddziale 557 drugi nawrót należy prowadzić w ostatnim roku obowiązywania PUL.
4. Lokalizacje pozostawionego starego drzewostanu należy uzgodnić z RDOŚ w Białymstoku.
5. Grodzenia muszą być widoczne dla ptaków: zaleca się grodzenie żerdziami, siatką odpowiednią oznakowaną, aby nie stanowiła zagrożenia dla głuszców.

Taolcum Wilczynski

PROTOKÓŁ
z Posiedzenia Komisji Projektu Planu Nadleśnictwa Głębokki Bród
dn. 16 stycznia 2012 r..

Komisja Projektu Planu zwołana została przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku celem przedstawienia informacji o projekcie planów urządzenia lasu, prowadzonych konsultacjach społecznych oraz omówienia opinii przygotowanej przez Zespół ds. nadzoru autorskiego (w oparciu o Zarządzenie nr 14 DGLP z dn. 18.04.2010r.)

Wykaz uczestników:

Białostocki Rejon Inspekcyjny

- Jan Szatyłowicz – Inspektor L.P.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku

- Marek Masłowski – Zastępca Dyrektora RDLP ds. Gospodarki Leśnej

- Piotr Zbrożek – Naczelnik Wydziału Zasobów

- Maria Protasiewicz – Główny Specjalista ds. urządzania lasu – Wydział Zasobów Nadleśnictwo:

- Tadeusz Wilczyński – Nadleśniczy Nadleśnictwa Głębokki Bród

- Grzegorz Myszczyński – Zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Głębokki Bród

e) Wigierski Park Narodowy:

- Lech Krzysztofiak – Pracownik Naukowy

f) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku

- Adam Pawłowski – St. Specjalista ds. leśnictwa

g) Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej:

- Andrzej Leonowicz – St. Inspektor nadzoru BULiGL

- Marek Ksepko – Zastępca Dyrektora BULiGL Oddział w Białymstoku

- Adam Majer – Starszy Inspektor Nadzoru i Kontroli BULiGL Oddział w Białymstoku

Tadeusz Wilczyński – Nadleśniczy Nadleśnictwa Głębokki Bród, powitał przybyłych Gości.

Marek Masłowski – Zastępca Dyrektora RDLP ds. Gospodarki Leśnej, otworzył posiedzenie Komisji Projektu Planu w sprawie „Projektu planu urządzenia lasu oraz „Prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 Nadleśnictwa Głębokki Bród. Podkreślił, że plan urządzenia lasu powinien gwarantować realizację zabiegów gospodarczych służących poprawie stanu siedliska przyrodniczego lub zachowaniu właściwego stanu siedlisk przyrodniczych.

Maria Protasiewicz – Główny Specjalista ds. urządzania lasu, przedstawiła przebieg prowadzonych konsultacji społecznych. Podkreśliła, że w celu wypracowania podstawowych wytycznych do przeprowadzenia terenowych prac urządzeniowych, za zgodą Dyrektora Generalnego L.P. w dniu 28 grudnia 2009 r. odbyła się Komisja Założeń Projektu Planu U.L.

Przypomniała, że zgodnie z Ustawą z dnia 3 X 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Zarządzeniem Nr 12 Dyrektora Generalnego LP z dn. 9.02.2009r. projekt planu urządzenia lasu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został wyłożony do publicznego wglądu na okres 21 dni w siedzibie nadleśnictwa. Został wykonany specjalny tom, pt., „Materiały dotyczące konsultowania projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głębokki Bród na lata 2012 – 2021.” Ustalono stałe dyżury osób upoważnionych do udzielania informacji o projekcie planu. **Podczas okresu wyłożenia projektu PUL nie odnotowano żadnych opinii, uwag i wniosków dotyczących przyrodniczych warunków gospodarki leśnej, celów i zasad ich realizacji oraz zadań wy-**

nikających z programu ochrony przyrody. Poinformowała, że przed skierowaniem projektu planu urządzenia lasu do zatwierdzenia, dyrektor rdLP sporządza pisemne podsumowanie, zawierające uzasadnienie wyboru właściwego wariantu przyjętego w planie. Po zatwierdzeniu w drodze decyzji planu u.l. przez ministra właściwego do spraw środowiska, dyrektor rdLP:

1. podaje do publicznej wiadomości informację o zatwierdzeniu i możliwościach zapoznania się z jego treścią oraz uzasadnieniem i podsumowaniem,
2. przekazuje decyzję do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (PWIS),
3. monitoruje oddziaływanie planu u.l. na środowisko.

Omówiła nadesłane opinie przez Zespół ds. nadzoru autorskiego zajmujący się nadzorem nad sporządzeniem projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród

Marek Masłowski Zastępca Dyrektora RDLP ds. Gospodarki Leśnej, poinformował, że analizę i wybór najkorzystniejszego wariantu w opracowanym dokumencie przeprowadzono podczas całego procesu planistycznego (*Komisji Założeń Planu, Narady Techniczno Gospodarczej, szkoleń i spotkań roboczych*). Optymalne rozplanowanie cięć gospodarczych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych i ma zapewnić w maksymalnym stopniu ochronę cennego ekosystemu. Wariantowanie planu pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało podczas opracowywania programu ochrony przyrody. W dokumencie tym zamieszczono zalecenia modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej, przedstawiono metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków, jak również podano zalecenia mające na celu ochronę siedlisk przyrodniczych. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku wystąpiła do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (*zgodnie z Art. 54 ust.1 Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*) o zaopiniowanie projektów planów u.l. w/w nadleśnictw wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Projekt planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Głęboki Bród na lata 2012 – 2021 wraz z Prognozą oddziaływania planu na środowisko został pozytywnie zaopiniowany przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Należy stwierdzić, że przedstawiona wersja planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Głęboki Bród zawiera optymalne, możliwe do zastosowania rozwiązania i nie wpływa znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów Natura 2000”.

Przewodniczący
Komisji Projektu Planu

Marek Masłowski

Notowała Maria Protasiewicz

